



TUTKIMUSEETTINEN
NEUVOTTELUKUNTA
FORSKNINGSETISKA
DELEGATIONEN

Tutkimuseettinen neuvottelukunta

Toimintakertomus | 2013

www.tenk.fi



Tutkimuseettinen neuvottelukunta TENK

Toimintakertomus | 2013

1 | NEUVOTTELUKUNNAN KOKOONPANO JA KOKOUKSET

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) on opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) asettama asiantuntijaelin, joka käsittelee tutkimukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä. Sen tehtävänä on edistää hyvää tieteellistä käytäntöä ja ennaltaehkäistä tutkimusvilppiä (Asetus tutkimuseettisestä neuvottelukunnasta 1347/1991). OKM asettaa TENKin jäsenet tiedeyhteisön esityksestä kolmivuotiskausiksi.

Neuvottelukunnan toimikausi vaihtui helmikuun alussa 2013. Edellisen neuvottelukunnan puheenjohtajana toimi kansleri, professori **Krista Varantola** Tampereen yliopistosta ja varapuheenjohtajana professori **Veikko Launis** Turun yliopistosta. Neuvottelukuntaan kuului lisäksi kahdeksan muuta jäsentä: professori **Markku Helin** (Turun yliopisto), johtaja **Arja Kallio** (Suomen Akatemia), professori **Riitta Keiski** (Oulun yliopisto), yliopettaja **Irma Mikkonen** (Savonia-ammattikorkeakoulu), neuvotteleva virkamies **Tuula Pehu** (maa- ja metsätalousministeriö), tutkimusprofessori **Jussi Simpura** (Terveystieteiden tutkimuslaitos THL), lakiasiainjohtaja **Ari Suomela** (Tekes) ja professori **Pirkko Walden** (Åbo Akademi).

Uusi neuvottelukunta nimitettiin kaudelle 1.2.2013 - 31.1.2016. Neuvottelukunnan puheenjohtajana jatkaa kansleri, professori Krista Varantola Tampereen yliopistosta ja varapuheenjohtajaksi tuli professori Markku Helin Turun yliopistosta. Neuvottelukuntaan nimitettiin heidän lisäksi kahdeksan muuta jäsentä:

- johtaja **Arja Kallio** (Suomen Akatemia),
- yliopettaja **Jyrki Kettunen** (Arcada),
- yliopistonlehtori **Pekka Louhiala** (Helsingin yliopisto),
- tutkimusjohtaja **Per Mickwitz** (Suomen ympäristökeskus),
- professori **Kirsi Saarikangas** (Helsingin yliopisto),
- professori **Ari Salminen** (Vaasan yliopisto),
- lakiasiainjohtaja **Ari Suomela** (Tekes) ja
- professori **Pirkko Walden** (Åbo Akademi).

Vanha neuvottelukunta kokoontui toimintakertomuskaudella yhden ja uusi neuvottelukunta kahdeksan kertaa. Näistä yksi kokous pidettiin sähköpostikokouksena. Elokuun kokous pidettiin Suomen Akatemiassa ja lokakuun kokous Åbo Akademiilla.

Neuvottelukunnan sihteerinä toimi TENKin pääsihteerinä, dosentti **Sanna Kaisa Spoof**. Neuvottelukunnan avustajan sijaisena toimi FM **Anna Rauhala** elokuun loppuun asti. Avustaja, FM **Terhi Tarkiainen** palasi toimeensa 26.8. Määräaikaisessa viestintäsuunnittelijan tehtävässä jatkoi VTM **Sanna Jäppinen** 31.1. asti.

TENKin sihteeristö toimii Tieteellisten seurain valtuuskunnan (TSV) yhteydessä osoitteessa Snellmaninkatu 13, Helsinki.

2 | ENNALTAEHKÄISEVÄ TOIMINTA JA KOULUTUS

TENKin alkaneen kolmivuotiskauden toiminnan merkittävimmäksi tehtäväksi linjattiin tutkimusetiikan koulutuksen koordinaatio korkeakouluissa ja tutkimusorganisaatioissa, erityisesti yliopistojen tohtorihjelmissä. Tätä tehtävää varten kesällä 2013 perustettuun *koulutustyöryhmään* valittiin TENKin puolelta Krista Varantola puheenjohtajaksi ja jäseniksi Jyrki Kettunen, Pekka Louhiala, Pirkko Walden ja Sanna Kaisa Spoof. Muiksi jäseniksi tulivat professori Riitta Keiski Oulun yliopistosta, yliopistonlehtori **Erika Löfström** Helsingin yliopistosta ja tutkijatohtori **Petteri Niemi** Jyväskylän yliopistosta. Työryhmän sihteerinä toimii avustaja Terhi Tarkiainen. Työryhmä kokoontui vuonna 2013 kaksi kertaa. Työryhmä ja TENK tutustuivat kansainväliseen, maksulliseen *Epigeum*-verkkokurssitarjontaan mahdollisena suomalaisen tutkimusetiikan koulutuksen täydentäjänä.

TENK teki aloitteen Suomen yliopistot UNIFI ry:lle *väitöskirja-prosessityöryhmän* perustamisesta. Vuoden lopussa aloitettiin työsä TENKin ja UNIFI:n yhteinen väitöskirjojen ohjaus- ja tarkastusprosessin tutkimuseettisiä ongelmakohtia kartoittava työryhmä. Sen puheenjohtajana toimii Krista Varantola ja muina jäseninä yliopistonlehtori Erika Löfström Helsingin yliopistosta ja professori **Pirjo Nuutila** Turun yliopistosta. Asiantuntijoina työryhmään kuuluvat lisäksi toiminnanjohtaja **Liisa Savunen** UNIFIn ja Sanna Kaisa Spoof TENKistä. Työryhmän sihteerinä toimii hallintopäällikkö **Heikki Eilo** Tampereen yliopistosta. Työryhmän tehtävänä on antaa suosituksia yliopistoille liittyen väitöskirjaprosessin eri vaiheisiin.

TENKin ja tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan TJNK:n Helsingin yliopiston Koulutus- ja kehittämiskeskus Palménialta tilaama selvitys tutkimuseiikan ja vastuullisen tiedeviestinnän koulutuksen järjestämisestä yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa oli valmistunut vuoden alussa. TENK oli aloitteellinen siinä, että Palmeniassa ryhdyttiin suunnittelemaan tutkimuseiikka-alan täydennyskoulutusta.

TENKin ennaltaehkäisevän eettisen ohjeistuksen "lippulaiva" *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012* toimitettiin kolmikieliseksi julkaisuksi. Tähän uudistettuun kansalliseen *HTK-ohjeeseen* sitoutui vuoden



2013 aikana yhteensä 73 allekirjoittajatahoa: kaikki yliopistot sekä lähes kaikki tutkimusorganisaatiot ja valtaosa ammattikorkeakouluista. Ohje astui voimaan 1.3.2013.

Neuvottelukunta sai hyvää palautetta tutkijoille tarkoitetusta, tutkimuseettiset näkökulmat huomioon ottavasta *Tutkijan ansioluettelomallista*, joka julkistettiin vuoden 2012 lopussa yhdessä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja Suomen Akatemian kanssa. Se on otettu käyttöön muun muassa Akatemian hankehauissa. Ansioluettelomalliin tehtiin vuoden varrella muutama päivitys.

Neuvottelukunnan *Humanistisen, yhteiskuntatieteellisen ja käyttäytymistieteellisen tutkimuksen eettiset periaatteet ja ehdotus eettisen ennakoarvioinnin järjestämiseksi* -asiakirjaan oli sitoutunut vuoden 2013 loppuun mennessä yhteensä 56 yliopistoa, ammattikorkeakoulua ja tutkimuslaitosta. TENK jatkoi tämän ns. ihmistieteiden alan tutkimuksen eettisen ennakoarvioinnin (IEEA) koordinaatioita ja alan arvioiteja toteuttavien alueellisten ja organisaatiokohtaisten eettisten toimikuntien yhteistyön edistämistä. TENKin ensimmäisen *ihmistieteiden eettisen ennakoarvioinnin seurantatyöryhmän* puheenjohtajana toimi professori **Risto Turunen** Itä-Suomen yliopistosta ja varapuheenjohtajana kehittämispäällikkö **Arja Kuula** Yhteiskuntatieteellisestä tietoaarkistosta Tampereen yliopistosta. Muina jäseninä toimivat kautensa päättäneen TENKin jäsenet, yliopettaja Irma Mikkonen Savonia-ammattikorkeakoulusta ja tutkimusprofessori Jussi Simpura THL:stä. TENKin pääsihteerinä ja avustajana hoitivat työryhmän

sihteerin tehtävät ja käytännön koordinoitavuuden. Seurantatyöryhmä ryhtyi kartoittamaan IEEEA-lausuntojen antamista laatimalla toimikunnille kyselyn. Sen perusteella laadittiin raportti *Ihmistieteiden eettisen ennakoarvioinnin seuranta TENKin ohjeisiin sitoutuneille organisaatioille 2012*. Eettisten toimikuntien puheenjohtajat ja sihteerit kutsuttiin koolle keskustelutilaisuuteen Tieteiden talolle kaksi kertaa vuoden aikana.

Ohjeiden laatimisen lisäksi neuvottelukunnan toiminta painottui erilaisiin kansallisiin ja kansainvälisiin asiantuntijatehtäviin ja verkostoitumiseen tutkimuseettisen toimintakulttuurin parantamiseksi. Tutkijoiden ja opiskelijoiden neuvontaa ja muuta ennaltaehkäisevää työtä jatkettiin. TENK sai tutkimuseettikan alaan liittyviä luennointipyyntöjä korkeakouluilta ja muilta tutkimusorganisaatioilta. TENKin puheenjohtaja, eräät jäsenet ja pääsihteeri toimivat tutkimuseettikan kouluttajina eri puolilla Suomea (LIITE 1). Lisäksi annettiin neuvontaa HTK-loukkausepäilyjen selvittämismekanismeista eri tahoille.

Vuonna 2013 TENK toimi kahden tutkimuseettikan alan yhteisseminaarin järjestäjänä. *Tutkimuksen eettinen ennakoarviointi* -seminaari järjestettiin 21.3. Jyväskylän yliopistolla yhdessä Keski-Suomen ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiirien sekä Itä-Suomen ja Jyväskylän yliopistojen tutkimuseettisten toimikuntien kanssa. *Miten teen eettisesti hyvän laadullisen tutkimussuunnitelman?* -seminaari järjestettiin 4.11. yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa. TENK oli myös mukana järjestämässä 14.11. OKM:n *Tutkimuksen tietoaaineistot* -hankkeen seminaaria *TTA, tekijänoikeus ja tutkimuseettikka – miten annan tutkimusaineistoni jakoon, entä mitä saan tehdä muiden aineistoilla?* Lisäksi TENKillä oli *Metodifestivaali 2013* -tapahtumassa Jyväskylän yliopistolla 21.5. oma sessio *Eettinen ennakoarviointi ja aineistonhallintasuunnitelmat ihmistieteissä*.

Etiikan päivää ei järjestetty vuonna 2013, vaan sen ajankohdasta siirrettiin marraskuulta maaliskuulle. - Kaikkien edellä mainittujen seminaarien esityksiä on julkaistu TENKin verkkosivuilla.

3 | HYVÄN TIETEELLISEN KÄYTÄNNÖN (HTK) LOUKKAUSEPÄILYJEN KÄSITTELEMINEN

3.1. TENKille ilmoitetut HTK-loukkausepäilyt ja todetut loukkaukset

Vuonna 2013 Suomen yliopistot, ammattikorkeakoulut ja muut HTK-ohjeeseen sitoutuneet tutkimusorganisaatiot ilmoittivat TENKille yhteensä 19 uudesta hyvän tieteellisen käytännön loukkausepäilystä. Epäilyt selvitettiin siinä organisaatioissa, missä epäilyn alainen tutkimus oli tekeillä tai tehty. Näistä kuuden HTK-loukkausepäilyn käsittely jatkui vuoden 2014 puolelle.

TENKille saapuneiden ilmoitusten mukaan vuoden 2013 aikana tutkimusorganisaatioissa saatiin päätökseen yhteensä 14 HTK-tutkintaa, joista osa oli käynnistynyt vuoden 2012 puolella. Näistä tutkituista tapauksista kymmenessä ei todettu HTK-loukkausta. Sen sijaan neljässä tutkitussa tapauksessa todettiin hyvän tieteellisen käytännön loukkaus. Näistä kahdessa oli kyseessä plagiointi ja kahdessa piittaamattomuus hyvästä tieteellisestä käytännöstä liittyen tekijänsyyskysymyksiin. Toisessa todetussa plagiointitapauksessa todettiin lisäksi sepittäminen ja tiedeyhteisön harhaanjohtaminen. Näiden HTK-loukkaustapausten anonymisoidut tapauslyhennelmät esitetään kohdassa 3.2.

3.2. Tutkimusorganisaatioissa todetut HTK-loukkaukset

Tapaus 1: Plagiointia tutkittaessa havaittiin myös sepitys

Eräs yliopisto sai päätökseen matemaattis-luonnontieteellisen alan tutkija X:ään kohdistuneen HTK-loukkausepäilyn. X:n esimiehen ilmoituksen johdosta oli ryhdytty tutkimaan, oliko X syyllistynyt plagiointiin tieteellisessä tuotannossaan. Suoritettua varsinaisessa tutkinnassa todettiin alkuperäistä epäilyä laajempi, vakava vilppi: **plagiointi, sepittäminen ja tiedeyhteisön harhaanjohtaminen** sekä samassa yliopistossa suoritettua opinnäytteessä että muussa kirjallisuudessa tuotannossa. Seurauksena käynnistettiin sekä X:n pro gradu -työn että hänen työsuhteensa jatkamisen uudelleen arviointi. Lisäksi tapaus päätettiin julkistaa.

Tapaus 2: Plagiointi opinnäytetöissä johti tutkinnon menettämiseen

Yliopisto A:n suorittamassa esiselvityksessä todettiin, että terveystieteiden alan maisteri X oli **plagioinut** kandidaatin ja pro gradu -tutkielmiinsa osia yliopisto B:n jatko-

TENKILLE ILMOITETUT HTK-LOUKKAUSEPÄILYT JA TODETUT HTK-LOUKKAUKSET, LKM	2010	2011	2012	2013
Tutkimusorganisaatioiden viralliset ilmoitukset uusista HTK-loukkausepäilyistä TENKille	7	13	8	19
Tutkimusorganisaatioissa vuoden aikana päätökseen saadut HTK-prosessit, joissa HTK-loukkaus (vilppi tai piittaamattomuus hyvästä tieteellisestä käytännöstä) todettiin*	2	3	5	4
Tutkimusorganisaatioissa vuoden aikana päätökseen saadut HTK-prosessit, joissa ei todettu HTK-loukkausta*	5	9	5	10
TENKille ilmoitetuista epäilyistä HTK-tutkinta kesken 31.12.	1	3	2	6

* Luvussa mukana myös ennen ko. vuotta ilmoitettuja tapauksia, jotka on saatu päätökseen ko. vuonna.

opiskelijan opinnäytetyöstä. Tämän seurauksena yliopisto A ryhtyi toimenpiteisiin X:n tutkintojen peruuttamiseksi.

Tapaus 3: Toisen tutkijan vähättely julkaisuissa

Eräässä yliopistossa humanistisen alan tutkimushankkeessa työskennelleet tutkijatohtori X ja professori Y olivat ajautuneet kirjoittajuuskiistaan liittyen useisiin hankkeen yhteisartikkeleihin. Molemmat olivat tehneet asiasta yliopiston rehtorille kirjallisen tutkintapyyntöä. X:n mukaan Y oli anastanut hänen tieteellisen työnsä. Y kiisti X:n vaatimukset tulla merkityksi kirjoittajaksi. Suoritettua esiselvityksessä todettiin, että kahdessa kiistanalaisessa artikkelissa ei lainkaan viitattu X:ään eikä muutoinkaan mainittu hänen kontribuutiotaan. Yliopiston rehtori päätti, että professori Y sekä kanssakirjoittaja Z olivat syyllistyneet **piittaamattomuuteen hyvästä tieteellisestä käytännöstä**. Useista kanssakirjoittajista vain Z:n katsottiin loukanneen hyvää tieteellistä käytäntöä, koska hänen nimensä oli muutamassa artikkelissa ensimmäisenä. Seurauksena oli, että X:n nimi määrättiin lisättäväksi kiistanalaisten artikkeleiden kiitokset-osioon. (Ks. myös kohta 3.3., lausunto 1.)

Tapaus 4: Puuttuva nimi lisättiin julkaisun kirjoittajaluetteloon jälkikäteen

Tekniikan alan tutkimuslaitoksessa A tutkija X:n ilmoituksen johdosta tehdyn esiselvityksen perusteella päätettiin, että A:ssa työskentelevät ryhmäpäällikkö Y ja projektitutkija Z olivat syyllistyneet HTK-loukkaukseen, kun he jättivät X:n nimen pois yhteisartikkelin kirjoittajaluettelosta. Kyseessä oli kansainvälisessä tiedelehdessä julkaistu artikkeli, jolle oli Y:n ja Z:n lisäksi merkitty kaksi muutakin kirjoittajaa. X oli artikkelin julkaisemisen aikaan vanhempainvapaalla A:sta. HTK-selvityksen mukaan X:n nimi oli jäänyt pois

kirjoittajalistalta inhimillisen erehdyksen seurauksena. Tästä huolimatta päätös oli, että kyseessä oli **piittaamattomuus hyvästä tieteellisestä käytännöstä**. Tutkija X:n nimi lisättiin sähköisesti julkaistun artikkelin kirjoittajaluetteloon jälkikäteen.

3.3. TENKiltä pyydetty ja TENKin antamat HTK-lausunnot

Vuonna 2013 TENK vastaanotti yhteensä viisi uutta, hyvän tieteellisen käytännön loukkausepäilyihin liittyvää lausuntopyyntöä. Näistä neljän tutkinta oli saatu HTK-prosessissa paikallistasolla päätökseen saman vuoden puolella, ja nämä oli haluttu saattaa vielä neuvottelukunnan käsiteltäviksi. Yhdessä tapauksessa ei lausuntoa annettu, koska asia ei kullunut TENKin toimivaltaan. Yksi lausunto annettiin vuoden 2012 puolella saapuneesta lausuntopyynnöstä. Näin ollen TENK antoi yhteensä viisi HTK-lausuntoa vuonna 2013.

Seuraavassa TENKin vuonna 2013 antamat HTK-lausunnot anonymisoituna lyhennelminä:

Lausunto 1: Tekijyyden kriteerinä on tutkijan kontribuutio. Viranhakuasiakirjoihin kohdistunut ansioiden paisuttelu epäily on tutkittava.

Luonnontieteellisen alan tutkijatohtori X oli tyytymätön eräässä yliopistossa toteutettuun HTK-menettelyyn ja pyysi siitä lausunnon TENKiltä (ks. kohta 3.2., tapaus 3). X oli muutamaa vuotta aikaisemmin toiminut tutkijana humanistisen alan professori Y:n johtamassa kansainvälisessä, monitieteisessä projektissa ja antanut sen käyttöön oman alansa tutkimuspanoksen. Tapaukseen liittyneessä esiselvityksessä yliopiston rehtori päätti, että X:n työ menetelmän kehittäjänä ei yltänyt kirjoittajuuteen kaikissa projektin pohjalta julkaistuissa tieteellisissä

tutkimuksissa. Näin ollen X:n kontribuution osoittamiseksi jo julkaistuissa artikkeleissa olisi riittävää, että hänen nimensä lisättäisiin kiitokset-osioon. Yhtenä perusteluna oli lisäksi se, että X ei ollut osallistunut artikkeleiden käsikirjoitusten kirjoittamisprosessiin.

Lausunnonaan TENK totesi, ettei yleisellä tasolla se seikka, millaisessa asemassa tutkija on ollut tutkimusprojektissa, ole merkityksellinen arvioitaessa sitä, tulisiko hänet mainita julkaisussa tekijänä. Kysymys tekijyydestä riippuu yksinomaan siitä, millaisen henkisen panoksen tutkija on antanut tutkimuksessa esitettävän uuden tiedon tuottamiseen. Ns. tekijänkunnia, oikeudesta tulla tunnustetuksi tekijänä tutkimuspanoksen siihen riittäessä, ei voida luopua työsopimuksissa tai muissa sopimuksissa. Myöskään sillä seikalla, osallistuiko tutkija käsikirjoituksen varsinaiseen kirjoittamisprosessiin, ei tässä yhteydessä ole merkitystä kirjoittajuuden kannalta. Vaikka yliopiston tekemä esiselvitys toteaa professori Y:n ja kanssakirjoittaja Z:n syyllistyneen piittaamattomuuteen hyvästä tieteellisestä käytännöstä, se ei riittävästi poista epäilyä muista mahdollisista HTK-loukkauksista eikä käsittele X:n oikeutta tekijyyteen riittävän perusteellisesti. Lisäksi yliopiston olisi pitänyt kuulla myös hankkeessa työskennelleitä ulkomaisia tutkijoita, sillä suomalaiset HTK-ohjeet sitovat myös heitä.

Samana HTK-prosessin yhteydessä tutkijatohtori X esitti epäilyn, että professori Y olisi professorin virkaa hakiessaan paisutellut ansioitaan julkaisuluettelossaan muuttamalla kirjoittajajärjestystä itselleen edullisemmaksi. TENK totesi johtopäätöksensä, että **tekijyyden selvittämiseksi yliopiston tulee käynnistää asiassa HTK-prosessiin kuuluva varsinainen tutkinta. Lisäksi TENK ehdotti, että yliopisto käynnistäisi HTK-esiselvityksen sen selvittämiseksi, olivatko epäilyalaiset viranhakuasiakirjat asianmukaiset.**

Lausunto 2: Tutkijalla on oikeus rajata tutkimuksensa haluamallaan tavalla.

Tohtori X pyysi TENKiä selvittämään, onko dosentti Y syyllistynyt tutkimuseettiseen piittaamattomuuteen sotatieteen alan väitöskirjatyönsä aiheen rajauksessa siten, että tämä olisi jättänyt olennaisia tietoja tarkoituksella mainitsematta. X:n mukaan Y ei ole myöskään ottanut huomioon X:n samasta aiheesta julkaisemia tutkimuksia. X oli tyytymätön yliopiston asiassa tekemään päätökseen, jonka mukaan piittaamattomuutta ei ollut todettu.

Lausunnonaan TENK yhtyi yliopiston näkemykseen. Y:llä on tutkijana ollut oikeus rajata tutkimuksensa haluamallaan tavalla. Rajauksen asianmukaisuus on tieteellisen keskustelun piiriin kuuluva kysymys. **Tieteelliset tulkintaerimielisyydet eivät loukkaa hyvää tieteellistä käytäntöä.**

Lausunto 3: Muiden tutkijoiden osuuden vähättely väitöskirjassa ei ole plagiointia.

Tutkijatohtori X pyysi neuvottelukunnan kantaa siihen, onko yliopisto A toiminut oikein käsitellessään hänen tutkimuslaitos B:n tutkija Y:n tekniikan alan väitöskirjaan kohdistamansa plagiointi- ja sepitysepäilyn. Sekä X että Y olivat työskennelleet B:n koordinoimassa kansainvälisessä tutkimushankkeessa. Y:n yliopisto A:lle esittämä väitöskirja pohjautui paljolti hänen em. tutkimushankkeesta toimittamaansa yhteenvetoraporttiin. Kun X osoitti Y:n väitöskirjasta puutteita väitöskirjan *riiputuksen* aikana, Y korjasi ne väitöstilaisuudessa *erratalla*. X oli tyytymätön yliopiston asiassa suorittamaan, TENKin pyynnöstä täydennettyyn HTK-tutkintaprosessiin, jossa HTK-loukkausta ei todettu.

TENK katsoi lausunnonaan, että Y:n väitöskirjassa viitataan toistuvasti puutteellisesti aikaisempiin tutkimustuloksiin. Samoin jättämällä kokonaan mainitsematta muiden saman hankkeen tutkijoiden nimet niin tekstissä kuin vielä lähdeluettelossakin Y vähättelee heidän osuuttaan tavalla, jota ei voida pitää hyvän tieteellisen käytännön mukaisena. Vaikka tutkija vastaa itse työnsä tutkimuseettisestä laadusta, TENK kuitenkin korosti, että asianmukaisella väitöskirjan ohjauksella ja esitarkastajien toiminnalla edellä mainitut ongelmat olisi mahdollisesti voitu kokonaan välttää. Yliopisto A:n rehtorin päätös Y:n väitöskirjaan kohdistuneesta HTK-tutkinnasta oli oikea siltä osin, että vilppiä ei ollut osoitettu tapahtuneen. Sitä vastoin TENK katsoi näytetyksi, että Y:n **väitöskirjassa esiintyy piittaamattomuutta hyvästä tieteellisestä käytännöstä.** Tämän seurauksena muiden tutkijoiden panos tutkimustulosten taustalla ei ollut tullut asianmukaisesti esiin. Lisäksi **tavassa, jolla yliopisto A kuuli X:ää tutkinnan eri vaiheissa, oli ollut puutteita.**

TENK tarkasteli tätä tapausta ensisijaisesti tutkimuseettisestä näkökulmasta eikä väitöskirjan hyväksyttävyyden kannalta. Näin ollen TENK ei päätöksessään ottanut kantaa kyseisen opinnäytteen laatuun eikä *erratan* käyttötapaan. Nämä asiat eivät kuulu TENKin toimivaltaan, vaan ne kuuluvat tässä tapauksessa yliopisto A:n autonomian piiriin.

Lausunto 4: Kanssakirjoittajalla on oikeus vetää käsikirjoitus vertaisarvioinnista. Avustajaa saa käyttää HTK-prosessissa.

Tutkimuslaitos A:n erikoistutkija X oli tyytymätön A:ssa suoritettuun HTK-loukkaustutkintaan, jossa selvitettiin, oliko saman tutkimuslaitoksen projektitutkija Y syyllistynyt HTK-loukkaukseen viivyttämällä maatalous-metsätieteellisen alan yhteisartikkelin julkaisemista. Y oli vetänyt kyseisen käsikirjoituksen pois kansainvälisen tiedelehden vertaisarvioinnista. Kyseessä oli X:n yhdessä Y:n ja vanhempi tutkija Z:n kanssa laatima artikkelikäsikirjoitus.

A:n ylijohtajan päätöksen mukaan kyse ei ollut HTK-loukkauksesta vaan tutkimustulosten tieteellisestä tulkinnasta ja siihen liittyvästä erimielisyydestä. Vaikka tutkimustulokset tulee tutkimuslaitoksen näkökulmasta saattaa julkisuuteen mahdollisimman nopeasti, Y:n panos yhteisartikkelin valmistelussa oli kuitenkin ollut niin merkittävä, ettei artikkelia olisi voitu julkaista ilman tämän suostumusta. Ylijohtajan mukaan artikkelin julkaiseminen X:n ja Z:n nimissä olisi voinut johtaa HTK-loukkaukseen.

Lausunnonaan TENK totesi, että tekijyyteen sisältyvä oikeus päättää, milloin tutkimus on sillä tavoin valmis, että se voidaan julkaista. Y oli käyttänyt tätä oikeuttaan. Lopputulosta, johon tutkimuslaitos A oli esiselvityksessä päätenyt, ei näin ollen ollut aihetta muuttaa. Yleisellä tasolla oikeutta evätä suostumus julkaisemiseen voidaan käyttää myös väärin. Näin voi olla, jos tekijä epää suostumuksensa taittaakseen muut tutkimusryhmän jäsenet tekemään sellaisen muutoksen tutkimusraportin sisältöön tai kirjoittajien järjestykseen, jota on pidettävä selvästi epäasianmukaisena ja perusteettomana. Tällainen menettely olisi piittaamattomuutta hyvästä tieteellisestä käytännöstä.

X oli myös tyytymätön A:ssa HTK-prosessin yhteydessä järjestettyyn suulliseen kuulemistilaisuuteen. Hän piti sitä puolueellisena siksi, että tilaisuuteen oli kutsuttu asianosaisten esimiehet ja että Y:llä oli mukanaan ulkopuolinen avustaja. TENKin mukaan tutkimusorganisaatioilla on vapaat kädet suorittaa HTK-eselvitys haluamallaan tavalla ja järjestää niihin liittyen kuulemistilaisuuksia. Kyseessä olevassa tapauksessa oli samassa tilaisuudessa yritetty löytää sopu myös yhteisartikkelin julkaisemiseksi. Tällöin saattoi läsnäolijoilta hämärtyä se, missä vaiheessa kuulemistilaisuutta oli kyseessä työnjohdollinen toimitus ja milloin selviteltiin mahdollista HTK-loukkausta. Osapuolten oikeusturvan kannalta HTK-prosessi ja työyhteisökiistan selvittely-yritykset olisivat aina syytä pitää selkeästi erillään toisistaan. Lisäksi TENKin lausunnossa todetaan, että HTK-selvityksessä osapuolena olevalla on oikeus käyttää kuulemisessa avustajaa.

Lausunto 5: Vastakkaisia HTK-epäilyjä ei voi yhdistää yhdeksi HTK-prosessiksi. Työnantajan sovitteluyritys ei ollut painostamista.

Tutkimuslaitos A:n projektitutkija Y oli tyytymätön kahteen A:ssa suoritettuun HTK-tutkintaan. Toisessa niistä hän oli itse epäilyttä (sama tapaus kuvattu lausunnossa 4) ja toisessa epäilyn esittäjänä. Y oli jättänyt yhdessä professori Å:n kanssa ilmoituksen epäilyistä HTK-loukkauksista. Sen mukaan A:n erikoistutkija X ja vanhempi tutkija Z olivat syyllistyneet useisiin HTK-loukkauksiin liittyen yhteisartikkelin julkaisemiseen. Kyseessä oli Y:n yhdessä X:n ja Z:n kanssa laatima artikkelikäsikirjoitus, joka oli tuolloin uudelleen vertaisarvioitavana, mutta tällä kertaa vain X:n ja Z:n nimissä, samassa kansainvälisessä tiedelehdessä. Y:n ja Å:n HTK-ilmoituksen johdosta A:n ylijohtaja päätti, että HTK-prosessin mukaista esiselvitystä ei käynnistetä, koska asiavyhti oli A:ssa jo tutkittu X:n ilmoituksen johdosta. TENKin näkemyksen mukaan Y:n ja Å:n ilmoitukseen sisältyi kuitenkin väitteitä, joita ei ollut aikaisemman, X:n tekemän ilmoituksen johdosta lainkaan selvitetty. TENKin mukaan A:ssa **tulikin käynnistää esiselvitys erityisesti sen selvittämiseksi, sisältyikö tapahtumainkulkuun, jonka seurauksena yhteisartikkeli päättyi julkaisijan arvioitavaksi ilman projektitutkija Y:n suostumusta ja ilman, että häntä mainittiin tekijänä, hyvän tieteellisen käytännön loukkaus.**

Y katsoi tulleen painostetuksi HTK-prosessin yhteydessä A:ssa järjestetyssä kuulemistilaisuudessa, jossa oli käsitelty myös kiistanalaisen yhteisartikkelin julkaisemista (vrt. lausunto 4). TENK pitää kuitenkin luonnollisena sitä, että tutkimuslaitos pyrkii löytämään ratkaisuja, jotka tekevät mahdolliseksi sen, että tutkimustyö, johon on uhrattu työaikaa ja laitoksen varoja, voidaan julkaista. Tällaisten ratkaisujen etsiminen ei ole painostamista, vaikka Y oli saattanut sen sellaiseksi kokea. Lisäksi A:n päätös Y:tä koskeneen hyvän tieteellisen käytännön loukkaamista koskevan epäilyn johdosta oli vapauttava, mikä vei sekä pohjaa ajatukselta, että Y:tä olisi jotenkin epäasianmukaisesti painostettu.

TENKIN ANTAMAT LAUSUNNOT, LKM	2010	2011	2012	2013
TENKin vastaanottamat uudet HTK-prosessiin liittyneet lausuntopyynnöt	2	8	8	5
TENKin antamat HTK-prosessiin liittyneet lausunnot (mukana myös eri lausuntopyyntöjä kuin edell. kohdassa)	1	7	5	5
HTK-lausunnon laatiminen kesken 31.12.	1	2	1	-
TENKin vastaanottamat muut asiantuntijalausuntopyynnöt	-	1	5	1
TENKin muut kuin HTK-prosessiin liittyvät asiantuntijalausunnot	-	1	4	1
Annettuja lausuntoja yhteensä	1	8	9	6

4 | YHTEISTYÖ, ALOITTEET SEKÄ JULKAISU- JA TIEDOTUSTOIMINTA

TENK jatkoi tutustumista tutkimuseettiseen tilanteeseen yliopistokaupungeissa pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Neuvottelukunnan jäsenten ja sihteeristön opintomatkan kohteeksi valikoitui Åbo Akademi. Matka toteutui yksipäiväisenä 17.10.2013. Vierailun isäntänä toimi Åbo Akademin rehtori **Jorma Mattinen**. Vierailulla tutustuttiin paitsi yliopiston tiloihin ja toimintaan yleisesti myös sen tutkimuseettisen toimikunnan tehtäväkenttään professori **J. Peter Slotten** johdolla. TENK vieraili ja piti kokouksen myös Suomen Akatemiassa 21.8. Pääjohtaja **Heikki Mannila** ja ylijohtaja **Marja Makarow** kertoivat Suomen Akatemian ajankohtaisista hankkeista. Samassa tilaisuudessa TSV:n toiminnanjohtaja **Aura Korppi-Tommola** kertoi uudelle tutkimuseettiselle neuvottelukunnalle TSV:n toiminnoista sekä TSV:n ja neuvottelukuntien välisestä suhteesta.

Eri viranomaistahot pyytävät TENKiltä asiantuntijalausuntoja. Tähän liittyen TENK antoi OKM:lle lausunnon *Tiedon saatavuus* -työryhmän raportista. TENK pitää raportissa esille tuotua viisiä julkaistun tiedon ja tutkimusdatan saatavuuden edistämisestä kannatettavana. TENKin mukaan on kuitenkin ensiarvoisen tärkeää, että avoimuus toteutetaan tutkimuseettisiä periaatteita noudattaen. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää tutkimusaineistojen ja tietokantojen avaamisen ongelmakohtiin.

Suomen yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa otettiin yleisesti käyttöön sähköiset plagiaatintunnistusohjelmat harjoitustöiden ja opinnäytteiden tarkastuksen apuvälineeksi. Opettajakuntaa ja hallintohenkilöstöä koulutettiin niiden käyttöön muun muassa OKM:n *RAKETTI*-hankkeen ja CSC - Tieteen tietotekniikan keskus oy:n tilaisuuksissa. Hankkeen toimijat esittivät toiveen, että TENK ryhtyisi tilastoimaan myös opiskelijavilppiä kuten plagiointitapauksia. Tähän ei TENKillä kuitenkaan ole toimivaltaa.

TENK seurasi aktiivisesti tutkimuseetiikkaan liittyneitä julkaisutoimintaa ja alan mediakeskustelua sekä otti niihin osaa. *Acatimi*-lehdessä olivat tutkimuseettiset kysymykset esillä useaan kertaan. Tiedeyhteisöä puhututtivat vuonna 2013 avoimeen julkaisemiseen liittyvät kysymykset. Suomessa uutisoitiin vilkkaasti siitä, kun Maanpuolustuskorkeakoulu veti väliaikaisesti pois verkkosivuiltaan tutkijansa Irania käsitelleen artikkelin. Kyseinen Maanpuolustuskorkeakoulun HTK-prosessiin liittämä toimenpide tulkittiin lehdistössä sensuuriksi. Kansainvälisesti julkisuudessa oli esillä muun muassa hollantilaisen sosiaalipsykologian professorin **Diederik Stapelin** erityisen vakava, laaja vilppitapaus.

Neuvottelukunnan jäsenet ja pääsihteeri verkostoituvat ja tiedottavat TENKin toiminnasta pitämällä seminaariesitelmää (LIITE 1) sekä julkaisemalla artikkeleita ja antamalla haastatteluita (LIITE 2). Lisäksi TENKin jäsenet toimivat aktiivisesti sekä valtakunnallisissa että paikallisissa eettisissä toimikunnissa ja työryhmissä (LIITE 3). Mainittakoon, että

puheenjohtaja Krista Varantola piti Suomen Kulttuurirahaston Pirkanmaan rahaston vuosijuhlassa 3.5. juhlapuheen ”Tutkimuseetiikka ja tuloksellisuuspaineet”. Puheessa pohdittiin, miten kova kilpailu tieteen kentällä vaikuttaa tutkijoihin ja tiedeyhteisöihin. Varantolan mukaan hyvän tieteellisen käytännön edistäminen ei kuulu vain tutkijoille, vaan myös rahoittajille ja poliittisille päätöksentekijöille.

TENKin ensimmäinen pääsihteeri **Paavo Löppönen** ja edellinen puheenjohtaja **Eero Vuorio** kirjoittivat TENKin 20-vuotisjuhlavuoden innoittamina historiikin TENKin perustamiseen johtaneista tiedepoliittisista vaiheista sekä TENKin 20 ensimmäisen toimintavuoden tuloksista. Artikkelin *Tutkimuseetiikka Suomessa 1980-luvulta tähän päivään* julkaistiin *Tieteessä tapahtuu* -lehdessä 1/2013.

Uudistettu, kolmikielinen HTK 2012 -ohje oli tilattavissa maksutta TENKin toimistolta ja sen pdf-versio lisättiin verkkosivuille. TENKin uudistetut verkkosivut otettiin käyttöön vuoden alussa.

5 | KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

TENKin puheenjohtaja toimii Suomen edustajana All European Academies ALLEA:n tutkimuseetiikkaa käsittelevässä *Science and Ethics* -pysyväiskomiteassa. Pääsihteeri toimii Euroopan kansallisten tutkimuseettisten toimistojen verkoston Enrion jäsenenä ja osallistuu sen kokouksiin. Enrion kevätkokous pidettiin Roomassa 3. - 4.6. ja syyskokous Dublinissa 31.10. - 1.11. Kokouksissa käsiteltiin muun muassa Enrion asiantuntija-aseman vakiinnuttamista Euroopan Unionissa ja verkoston omien verkkosivujen tuottamista.

TENKillä on aktiiviset yhteistyösuhteet sekä muihin pohjoismaisiin toimijoihin että Euroopan komissioon, OECD:hen ja muihin alan asiantuntijatahoihin.

Tutkimuseetiikan 3. maailmankongressi *World Congress on Research Integrity (WCRI)* järjestettiin Montrealissa Kanadassa 5. - 8.5. Krista Varantola piti kongressissa esitelmän aiheesta ”Misconduct and irresponsible practices: Does self-regulation work?” Sanna Kaisa Spoofin aiheena oli ”Responsible conduct of research and procedures for handling allegations of misconduct: The view from Finland.” Spoofin esitelmä oli osa Enrio-verkoston sessiota, jossa esiteltiin verkoston toimintaa ja eurooppalaisia tutkimuseettisiä toimijoita. Kongressista haettiin tietoa sekä vaihdettiin kokemuksia menettelytavoista liittyen tutkimusvilppiepäilytutkintaan ja tutkimuseetiikan koulutuksen järjestämiseen sekä tutkimuseetiikan tilaan ja tiedelehtityön haasteisiin kaikkialla maailmassa. Kokouksessa valmisteltiin jatkona edellisen maailmankongressin *Singapore Statement* -asiakirjalle julistusta *The Montreal Statement on Research Integrity in Cross-Boundary Research Collaborations*.



Sanna Kaisa Spoof (vas.), Krista Varantola, TSV:n hallituksen puheenjohtaja Ilkka Niiluoto ja toiminnanjohtaja Aura Korppi-Tommola allekirjoittavat TSV:n ja TENKin välisen yhteistyösopimuksen 3.10.2013.

6 | HENKILÖSTÖ JA TALOUS

Vuosittaisen toimintasuunnitelman sijaan TENK siirtyi käytäntöön, jossa toimintasuunnitelma laaditaan koskemaan kulloisenkin neuvottelukunnan kolmivuotista toimikautta. Kullekin kalenterivuodelle vahvistetaan kuitenkin erikseen toiminnan painopisteet ja tärkeimmät toimenpiteet talousarvion laadinnan yhteydessä. TENK osallistui TSV:n vuosien 2014 - 2018 strategiaprosessiin ja laati sitä varten myös oman osastrategiansa.

OKM oli osoittanut TENKille vuodelle 2013 toimintamäärärahaa 126 000 €. Tästä 35 000 € käytettiin varsinaisen toiminnan kuluihin kuten julkaisu-, seminaari- ja matkakuluihin.

TENKillä oli vuonna 2013 yksi päätoiminen työntekijä, pääsihteeri, sekä yhteinen avustaja tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan kanssa. TSV:n strategiassa esitettiin perustelut TENKin lisäresurssitarpeille vuosille 2014 - 2018.

TSV tarjosi TENKille talous- ja henkilöstöhallinnon, verkkoyhteydet sekä tietotekniikkapalveluita. Tieteiden talon tilat olivat käytettävissä kokouksia ja seminaareja varten. TENKin pääsihteeri edusti TSV:n henkilökuntaa sekä TSV:n hallituksen kokouksissa että TSV:n strategiatyöryhmässä.

TSV:n ja TENKin välille allekirjoitettiin 3.10. yhteistyösopimus, jossa linjataan muun muassa TENKin talousarvioprosessia ja sen TSV:ltä saamia toimituspalveluita ja -käytäntöjä.

Tämä toimintakertomus on esitelty tutkimuseettisen neuvottelukunnan kokoukselle 11. helmikuuta 2014.

Krista Varantola
Puheenjohtaja

Sanna Kaisa Spoof
Pääsihteeri

LIITE 1

Luettelo tutkimuseetiikkaa koskevista seminaari- ja koulutustilaisuuksista, joissa tutkimuseettisen neuvottelukunnan jäsenet tai pääsihteeri ovat esiintyneet vuonna 2013

Puheenjohtaja **Krista Varantola:**

- Tutkimuseetiikka ja tuloksellisuuspaineet. Juhlapuhe Suomen Kulttuurirahaston Pirkanmaan rahaston vuosijuhlassa 3.5.2013.
- "Misconduct and irresponsible practices: Does self-regulation work? Esitelmä World Congress on Research Integrity (WCRI) Montrealissa, Kanadassa 8.5.2013.

Jäsen **Jyrki Kettunen:**

- Tutkimuseettisen toimikunnan työskentelystä ja ajankohtaisia asioita. Esitelmä Federation of Universities of Applied Sciences (FUAS) järjestämässä T&K-Etiikkapäivässä 5.2.2013, Laurea, Vantaa.
- Tutkimuseetiikan koulutus sekä alemmaa että ylempää korkeakoulututkintoa suorittaville sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoille Arcada Ammattikorkeakoulussa.

Jäsen **Pekka Louhiala:**

- Research Ethics for Health Scientists. Kurssi Helsingin yliopiston lääketieteellisessä tiedekunnassa, 2 op, tammikuu 2013

Jäsen **Ari Salminen:**

- Tutkimuseetiikka. Kurssi Vaasan yliopiston tutkijakoulussa, 3 op, marraskuu 2013.

Pääsihteeri **Sanna Kaisa Spoof:**

- Responsible conduct of research and procedures for handling allegations of misconduct. Esitelmä World Congress on Research Integrity (WCRI) Montrealissa, Kanadassa 6.5.2013.
- Tutkimuseettisen neuvottelukunnan toiminnasta. FUAS T&K-etiikkapäivä, Laurea ammattikorkeakoulu 5.2.2013.
- Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausten käsittely. Luento bioetiikan kursseilla Tutkimuksen perusteet ja etiikka Tampereen yliopistossa 18.2.2013.
- HTK-ohje ja tutkijan ansioluettelomalli. Koulutus Jyväskylän yliopiston henkilökunnalle Jyväskylän yliopistolla 20.2.2013.
- Tutkimuseettisen neuvottelukunnan puheenvuoro. Pääkaupunkiseudun ammattikorkeakoulujen ihmistieteiden eettisen toimikunnan Tutkimus-, kehitys- ja innovaatio toiminnan etiikka -seminaari 28.2.2013.
- Hyvä tieteellinen käytäntö ja tutkijoiden cv-pohja. Esitelmä LYNET-laitosten Hyvä tieteellinen käytäntö -seminaarissa Suomen ympäristökeskuksessa 4.3.2013
- Kommentointi ja katsaus ajankohtaisiin tutkimuseettisiin kysymyksiin. Ethnos ry:n Tutkimuksen etiikka ja politiikka -seminaari 15.3.2013 Tieteiden talolla.
- Hyvä tieteellinen käytäntö ja tutkimusvilpin ennaltaehkäisy lääketieteellisessä ja ei-lääketieteellisessä tutkimuksessa. Esitelmä Terveystieteiden etiikka 2013 -tapahtumassa 20.3.2013 Katajanokan Kasinolla.
- Hyvä tieteellinen käytäntö ja eettinen ennakoarviointi. Alustus jatko-opiskelijoille, LUT Lahti School of Innovation, Lahti 12.4.2013.
- Hoidetaanko oiretta vai ongelmaa? Miten hyvän tieteellisen kirjoittamisen käytäntöjä voidaan korkeakouluissa tukea? Esitys ja panelistina toimiminen OKM:n RAKETTI -hankkeen Plagiarismin hallinta ja sähköinen plagiaatintunnistus korkeakouluissa -seminaarissa Hankenilla 18.4.2013.
- Hyvä tieteellinen käytäntö tiedelehtityössä. Esitelmä Suomen tiedekustantajien liiton seminaarissa Kestävä eettinen käytäntö tiedelehtityössä 22.5.2013.
- Hyvä tieteellinen käytäntö ja tutkimuseetiikan koulutus. Esitys UNIFI ry:n tutkijakouluryhmälle 13.6.2013.
- Research Integrity. Läsarsavspark. Svenska Handelshögskolan Hanken 27.8.2013.
- Hyvä tieteellinen käytäntö: tiede, vilppi ja julkisuus. Luento Julkinen asiantuntijuus ja tutkimustieto yhteiskunnassa -kursseilla Helsingin yliopiston Avoimessa yliopistossa 23.9.2013.
- Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsittely. Esitys ja panelistina toimiminen Oikeudellisen ajattelun perusteet -kursseilla Helsingin yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa 12.9.2013.
- Hyvä tieteellinen käytäntö ja eettinen ennakoarviointi. Koulutus Jyväskylän ammattikorkeakoulun eettisen toimikunnan infopäivässä Jyväskylän ammattikorkeakoululla 10.10.2013.

- Tieteen etiikkaa. Tutkimusvilpin tunnistaminen ja ennaltaehkäisy. Ajankohtaisluento tieteestä Lahden tiedepäivä – Lahti Science Day -tapahtumassa 12.11.2013.
- Hyvä tieteellinen käytäntö, tutkimuseettiset ohjeet ja tekijäyys. Esitelmä OKM:n Tutkimuksen tietoaaineistot -hankkeen seminaarissa TTA, tekijänoikeus ja tutkimusetiikka – miten annan tutkimusaineistoni jakoon, entä mitä saan tehdä muiden aineistoilla? Helsingin yliopistolla 14.11.2013.
- Hyvät tieteelliset käytännöt. Esitelmä Projektitoiminnan hyvät käytännöt -seminaarissa Suomen ympäristökeskuksessa 18.11.2013

LIITE 2

Neuvottelukunnan jäsenten vuonna 2013 kirjoittamat artikkelit ja muut tutkimusetiikan alan julkaisut sekä haastattelut

Puheenjohtaja **Krista Varantola:**

- Varantola, K. "Yleistajuistamisen etiikka" teoksessa Strellman, Urpu & Vaattovaara, Johanna (toim.): *Tieteen yleistajuistaminen*. Helsinki: Gaudeamus 2013, ss. 48-62.

Jäsen **Jyrki Kettunen:**

- Kettunen J. "Tutkimusetiikka", *Fysioterapia* 2013;60(7):25-27.

Jäsen **Pekka Louhiala:**

- Louhiala, P. "Lumetiedettä plasebovaikutuksesta?" *Duodecim* 2013; 129, 1618-1619.
- Louhiala, P. "Voiko etiikkaa opettaa?" teoksessa *Aivot ja etiikka - mikä kannustaa ajattelemaan eettisesti?* Helsinki: ETENE-julkaisuja 37, 2013, ss. 52-55.

Pääsihteeri **Sanna Kaisa Spoof:**

- Hyväkin tutkija voi sortua vilunkiin. Haastattelu – *Mediuutiset* 16/2013.
- Haamukirjailijoita ja kopiokoneita. Haastattelu – *Forward / Lukio / Amis* 2/2013.
- Neuvottelukunta: Tutkimus saa olla verkkosivuilla epäilyistä huolimatta. Haastattelu - yle.fi/uutiset 27.10.2013.
- 517 – 2. Haastattelu - *Suomen Kuvalehti* 50/2013.
- Suomi on plagioijan paratiisi. Haastattelu - *suomenkuvalehti.fi /jutut/tiede* 13.12.2013 ja Lisäys 13.12.2013.

Muut tutkimuseettiset julkaisut vuonna 2013

Hyvä tieteellinen käytäntö ja loukkausepäilyjen käsittelyminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012. Helsinki: Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2013. ISBN 978-952-9559-06-0 (pain.), 978-952-5995-07-7 (pdf).

Löppönen, Paavo ja Vuorio, Eero: "Tutkimusetiikka Suomessa 1980-luvulta tähän päivään". *Tieteessä tapahtuu* 1/2013, ss. 3-10.

LIITE 3

Neuvottelukunnan jäsenten jäsenyydet muissa kuin TENKin omissa tutkimuseettisissä toimielimissä vuonna 2013

Puheenjohtaja **Krista Varantola:**

- All European Academies ALLEA, Science and Ethics -pysyväiskomitea, jäsen

Jäsen **Jyrki Kettunen:**

- Pääkaupunkiseudun ammattikorkeakoulujen ihmistieteiden eettinen toimikunta (Arcada, Diak, Humak ja Metropolia), puheenjohtaja

Jäsen **Pekka Louhiala:**

- Helsingin yliopiston tutkimuseettinen toimikunta, Hjelt-instituutti, puheenjohtaja

Jäsen **Kirsi Saarikangas:**

- Helsingin yliopiston ihmistieteiden eettisen ennakoarvioinnin toimikunta, jäsen
- Helsingin yliopisto, humanistinen tiedekunta, eettinen toimikunta, jäsen

Pääsihteeri **Sanna Kaisa Spoof:**

- European Network of Research Integrity Offices Enrio, jäsen
- Tieteellisten seurain valtuuskunnan strategiatyöryhmä, jäsen.